

quod fuit proprie prævaricatoris munus exercere.

13. Sed, licet ex dictis locis non colligatur evidenter Christi discipulos fuisse speciali vinculo obligatos ad permanendum in ea Christi sequela, seu discipulatu, postquam semel illi se consecrarunt, tamen dubitari non potest quin eo animo illi se traderent, ut perpetuo illi adhærent, et illud vitæ ac perfectionis genus profiterentur; nam ad hunc finem omnia sua relinquebant, vendendo illa, et dando pauperibus, si oportebat; quæ actio satis indicat animum perpetuo perseverandi in tali vivendi modo, maxime cum etiam uxorum usum relinquerent, et perpetuam castitatem amplecterentur, ut infra ostendemus. Item ad hoc Christum sequebantur, ut Evangelium annuntiarent; sic enim significavit Christus, Luc. 9, cum dixit cuidam: *Sine ut mortui sepeliant mortuos suos, tu autem vade, et annuntia regnum Dei.* Et Matt. 4, in Apostolorum vocatione: *Venite post me, et faciam vos fieri pisces hominum.* Hoc autem munus non est opus unius diei, sed vitam integram requirit.

14. Hinc autem fit satis verisimile discipulos ita fuisse Christum secutos, ut in posterum manerent obligati ad obediendum illi et permanendum cum illo; hanc enim ob causam res hæc tanquam satis ardua illis proponebatur, quia erat res perpetua, quam semel inchoatam relinquere non licebat; nam si hoc liberum semper maneret, non esset adeo difficile illud vitæ genus tentare. Et hoc significasse videtur Petrus, cum dixit Matth. 19: *Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te, quid ergo erit nobis?* nondum enim reipsa secuti erant Christum per totum vitæ tempus, seu in ejus obedientia per totam vitam perseverando; tamen, quia proposito et obligatione se jam illi perpetuo dicaverant, tanquam de re jam perfecta seu irrevocabili loquitur, et solum de præmio interrogat. Denique Patres ita sentiunt de hac discipulorum Christi obedientia. Dupliciter autem illam declarare videntur, primo quod speciali Christi præcepto obligati fuerint ad Christum ita sequendum, eique perpetuo obsequendum; ita loquuntur Hieronymus, ep. 151 ad Algasiam, q. 8, dicens: *Præceptum est Apostolis: Estote perfecti, sicut Pater vester caelestis perfectus est;* et infra: *Apostolis, non pueris præcipitur, verum jam ætatis robustæ, ut assumant perfectionem;* Augustinus etiam, lib. 2 de Consensu Evang., c. 17, verbo jubendi uti-

ur, dicens, *Christum jussisse discipulos piscantes, ut eum sequerentur.* Difficilius Salvianus, lib. 2 de Eccl. Cathol., ubi loquens de ministris Evangelii, quos Christus vocabat: *Eis, inquit, Salvator ipse in Evangelio non ut cæteris voluntarium, sed imperativum officium perfectionis indicit; quid enim laico illi adolescenti divisse legimus? Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes, et da pauperibus. Quid autem ministris suis? Nolite possidere aurum, neque argentum, etc., Mat. 10. Videte quanta sit in utroque hoc Dei sermone diversitas.*

15. Verumtamen ex ipsismet Christi verbis, *Si vis perfectus esse, etc.,* satis constat Christum Dominum non imposuisse proprium præceptum omnibus quos ad se sequendum ita vocabat, nam adolescentem illum etiam vocavit, dicens: *Veni, et sequere me,* et tamen sub prædicta conditione vocavit, *Si vis perfectus esse;* licet ergo aliquando illam non exprimeret, semper subintelligit; sicut Luc. 9, ad quemdam dixit absolute: *Sequere me, et vade, et annuntia regnum Dei,* cum tamen constet illud non fuisse absolutum præceptum, sed vocationem ad statum perfectionis. Hieronymus vero et Augustinus illo verbo utuntur solum propter formam verborum Christi, qui aliquando per modum invitantis, aliquando per modum invocantis vocabat, ut: *Qui vult venire post me, aut: Venite post me.* Videtur autem in hoc posteriori modo fere semper indicari efficaciam vocationis, quæ non in speciali aliqua obligatione assumendi perfectionis viam, sed in congruitate et efficacia gratiæ, posita erat; et ob eam causam potest etiam imperium vocari, sicut dicitur etiam Christus imperio suo mira opera fecisse. Salvianus autem loquitur de imperio non antecedente, sed consequente, ut sic dicam, id est, non de imperio assumendi statum perfectionis, sed reservandi, et retinendi paupertatem in illo statu semel assumpto.

16. Unde provenit firmitas in sequendo Christum. — Hæc ergo firmitas et necessitas non proveniebat ex solo Christi præcepto speciali et positivo, sed ex voluntaria professione obedientiæ includente promissionem explicitam vel implicitam permanendi in illa. Quod expresse docuit D. Thomas 2. 2, q. 186, a. 6, ad 2, ubi ita concludit: *Hæc autem immobilitas sequela Christi firmatur per votum.* Et loquitur de hac sequela, etiam prout facta est ab his, qui personaliter Christum ipsum se-

cuti sunt. Et idem sentiunt omnes Doctores, qui asserunt Apostolos emisisse tria vota essentialia religionis, quos infra commemorabimus, et de voto paupertatis aliqua dicta sunt lib. 8, et de castitate, libro præcedenti; non est autem minor ratio de promissione obedientiæ; imo multo major, quia reliqua ad hoc ordinabantur tanquam media ad finem; ideo enim futuri Christi discipuli renuntiabant omnibus bonis, et voluptatibus corporis, ut essent expediti ad obediendum ipsi præsertim in annuntiatione Evangelii.

17. Objectio. — Adhuc vero dicere potest aliquis, esto fuerit optimum consilium personaliter sequi Christum vocantem, illi perpetuam obedientiam promittendo, non posse inde colligi, nunc etiam esse bonum similem obedientiam promittere alicui homini. Est enim magna differentia inter Christum et quemcumque alium purum hominem, tum quia Christus Dominus non potest errare in præcipiendo, neque ex malitia, neque ex ignorantia, sed semper injunget subdito id quod melius, et salubrius illi est, homo vero utroque modo errare potest, præcipiendo vel inutilia, vel quæ magis impediunt quam juvent ad salutem; tum etiam quia Christus est absolute omnium dominus, etiam in quantum homo; et ideo, si absoluta potestate uti voluisset, sine dubio potuisset per proprium imperium obligare quos vellet ad se sequendum, et perpetuo militandum sub obedientia sua, etiam in operibus et ministeriis perfectionis; et ideo quamvis ipse pro sua humanitate nollet tanta uti potestate, sed solum volentes invitare ad societatem secum ineundam, optimum consilium erat invitanti consentire, eique obedientiam promittere. Alii vero homines (seclusa potestate jurisdictionis, de qua non agimus) nec superiores sunt, nec recte possunt alios invitare ut sibi obedientiam promittant; ergo talis obedientia non potest conferri cum illa, quæ Christo offerebatur, neque ab una ad alteram potest argumentum fieri.

18. Responsio. — Nihilominus Doctores sancti semper intellexerunt, quæ Christus in hoc negotio et egit, et docuit, non pro illo solo tempore, nec pro his solum qui Christo Domino obtemperarunt, fuisse tradita, sed fuisse normam et exemplum eorum, quæ perpetuo in Ecclesia duratura erant, et tanquam meliora fidelibus consulenda: ita exposuit Basilius, sermone de abdicatione rerum, illa loquitur de hac sequela, etiam prout facta est ab his, qui personaliter Christum ipsum se-

boratis, quæ de vocatione ad statum paupertatis et obedientiæ intelligit, et ideo inferius statum religiosum vocat *Sanctorum Christi discipulorum militiam;* et in Constit. monast., cap. decimo nono, de monachis ita loquitur: *Hi veri imitatores sunt Salvatoris nostri, ejusque vitæ, quam inter nos duxit; quemadmodum enim ille coacto Apostolorum choro, communia cuncta, seque ipsum communem Apostolis præbuit, ita hi quoque antistiti suo obtemperantes genus vivendi Apostolorum imitantur ac Domini;* et cap. 23, Christum ait ad hoc elegisse discipulos, *ut per eos formam relinqueret future posteritati.* Idem sumitur ex Augustino, lib. 2 contra litteras Petil., cap. 104, et 17 de Civit., cap. 4, et ex omnibus Patribus ubicumque exponunt verba Christi sæpe citata: *Si vis perfectus esse, vade, et vende omnia quæ habes, et sequere me;* et: *Qui vult venire post me, abneget semetipsum, etc.;* et: *Omnis qui reliquerit patrem, etc.* Nam et multa ex his verbis universalia sunt, quæ proinde non restringuntur ex vi et proprietate sua ad præsentem, qui tunc aderant, sed ad omnes, qui consilia Christi sequi voluerunt, extenduntur, et materia ipsa talis est, ut ad omnes pertineat; ergo etiam doctrina. Unde etiam promissio illa, Matth. 19: *Vos, qui secuti estis me, sedebitis super sedes, etc.,* quæ considerata forma verborum ad Apostolos dirigi videbatur, a Patribus intelligitur facta omnibus, qui in statu perfectionis Apostolos imitantur, ut videre licet in Augustino, epist. 89, quæst. 4, et Psalm. 49 et 121; Hieronymo, epist. 28 ad Lucinium, et aliis, quos supra citavi. Differentiæ autem inter Christum et ejus ministros assignatæ nihil obstant; nam ipse dixit hominibus locum ejus tenentibus: *Qui vos audit, me audit; et qui vos spernit, me spernit.* Unde Basilius, dict. cap. 23 Constit. monast.: *Nihil aliud (inquit) est antistes, quam is qui personam Christi sustinet, et sequester est inter Deum et homines, etc.* Quocirca non quælibet obedientia, homini præstita, inter bona ad perfectionem pertinentia computatur, sed illa per quam aliquis loco Dei et Christi assumitur, ut in via perfectionis hominem dirigat, et adjuvet. Quod sine dubio utilissimum est, et moraliter necessarium; nam, ut ibidem Basilius subjungit: *Res omnium difficillima est seipsum cognoscere, et curare, propterea quod naturaliter seipsum quisque amat, et quilibet, propterea quod in seipsum propensi sunt, in veritatis judicio falluntur; porro ab alio cognosci, curarique facile est, et cætera, quæ*

prosequitur, multa et magna hujus obedientiae commoda enumerat.

19. Neque obstat quod hujusmodi persona errare possit; hoc enim probat feliciores fuisse, qui Christo ipsi obedientiam in hac vita praestare potuerunt, non tamen probat hoc genus obedientiae ob eam causam contemnendum esse, alioquin omne humanum regimen vitandum esset, quia in eo semper homines errare possunt. Eo vel maxime quod Basilius, in eisdem Constit. monast., cap. 22, late prosequitur, moraliter timeri non potest quod spiritualis Praelatus ex malitia erret in spiritali subditi directione; et quamvis id aliquando contingat, accidentarium est; unde non debet ob eam causam obedientiae bonum infamari. Praesertim, quia si error talis sit ut aliquid contra bonos mores praecipiat, talis jussio nec obligare potest, nec sub promissione obedientiae continetur; si vero non est contra bonos mores, semper poterit in spiritali profectum obedientiae redundare, si per ipsum non stet, et ita hujusmodi error nunquam erit impedimentum perfectionis acquirendae. Sed de hoc latius infra, tractando de obedientia religiosa. Altera vero differentia inter Christum et alios Praelatos nihil ad rem praesentem facit; quia ipsemet Christus vivens in hac vita mortali homines vocabat ad obediendum sibi. Ex tunc etiam generaliter vocavit omnes ad voluntariam obedientiam praestandam Praelatis locum ipsius Christi tenentibus, et nunc etiam vel interius per seipsum, vel etiam exterius per suos ministros, multos vocat ad hanc perfectionis viam profitendam.

20. Atque hinc facile satisfieri potest difficultati in principio positae, in qua postulabatur quam bonitatem obedientia habeat, prout supponitur ad votum obedientiae. Dicitur enim imprimis non semper esse necessarium ad materiam voti, ut specialem honestatem alicujus virtutis habeat, quatenus ad votum supponitur; sed satis esse ut sit res utilis, ad virtutem quaecumque disponendo hominem, vel tollendo impedimenta virtutis. Sic enim paupertas per se spectata non habet intrinsicam honestatem, nec est actus vel materia alicujus virtutis specialis, et tamen quia est utilissima ad perfectionem acquirendam, ideo sub ea ratione est apta materia voti. Sic ergo dici potest de obedientia, quatenus est propriae voluntatis renuntiatio, et subjectio ad voluntatem alterius, alioquin jurisdictionem non habentis; hic enim actus per se specta-

tus ante promissionem non habet aliquam intrinsicam honestatem specialem, licet possit esse imperatus ab humilitate, vel ab alia simili virtute; per se tamen est utilis, ut homo convenienter dirigatur in exercitio virtutis, praesertim in via perfectionis, in qua non solum praeccepta, sed etiam consilia executioni mandanda sunt. Nam cum haec non sint per praecceptum determinata, nec possint omnia ab omnibus impleri, necessarium est prudens arbitrium, in quo melius unusquisque ab alio dirigatur, quam a seipso, propter rationes superiores a Basilio datas.

21. Hinc dicitur ulterius quod, licet materia hujus voti, ut ad illud supponitur, nondum habeat in se actu honestatem obedientiae virtutis, habet tamen potestate, quod satis est ut, adjuncta promissione, actus ille incipiat habere illam honestatem. Quod sic declaratur; nam ante votum hic non est mihi superior, et ideo nondum habet locum propria obedientia circa illum; per promissionem autem, qua me illi trado ac subjecio, mihi illum superiorem constituo; et ideo jam habet locum erga illum obedientia. Unde actus ille promittendi et assumendi alium in superiorem et Praelatum, proxime et ex objecto non habet honestatem obedientiae, neque ab ea virtute elicitur, sed a religione, cum illa promissio fiat in Dei cultum, eo quod ad perfectionem assequendam utilis censeatur. Nihilominus tamen ex fine participat ille actus honestatem obedientiae, quatenus ex amore illius procedit; ideo enim quis hunc assumit ut superiorem, ut in omnibus suis actibus possit obedientiam exercere; et idcirco, quamvis encomia et laudes obedientiae, quae in Scriptura et Patribus leguntur, proprie dici videantur de ipso usu et exercitio obedientiae, quale est illud 1 Reg. 15: *Melior est obedientia quam victimae*, et similia, nihilominus etiam conveniunt in hunc actum, qui ad tale exercitium voluntariae obedientiae supponitur, scilicet voluntariam subjectionem huic personae promissione firmatam; nam in hoc actu dixi virtute, et quasi in radice tota honestas obedientiae continetur et intenditur; unde in illum optime quadrat ratio tradita a Gregorio, lib. 35 Moral., cap. 10, ob quam obedientia victimis praefertur: *Quia per victimas, inquit, aliena caro, per obedientiam vero voluntas propria mactatur*; hoc enim sacrificium propriae voluntatis maxime fit in ejusdem voluntatis subjectione et promissione; unde in illam etiam convenit, servata proportione, quod de

virtute obedientiae idem Gregorius eodem loco dixit, talem esse virtutem, *quae sola virtutes menti inserit, insertasque custodit*: nam hoc etiam suo modo facit haec voluntaria subjectio ad aliquem loco Dei constitutum, nam illius providentia et cura, et divino auxilio per illum tanquam per Dei ministrum praestito, virtutes facilius acquiruntur et conservantur, ut eleganter Basilius in locis supra citatis declarat. Neque huic efficaciae talis promissionis obstat, quod per illam non datur propria jurisdictio ei, cui obedientia promittitur; satis est enim quod acquirat vel jus aliquod dominativum, quale est domini in servum, vel patris in filium; vel quod acquirat potestatem exigendi materiam illam ut Deo debitam ex vi promissionis, quae omnia latius in sequentibus exponemus.

22. *Difficultas de obedientia simplici.* — Una vero superest difficultas propria hujus disputationis, in qua specialiter de voto obedientiae omnino simplici inquiritur; et quae hactenus diximus ad summum persuadent obedientiam similem obedientiae discipulorum Christi, esse laudabilem, et voto consecrabilem. Hujusmodi autem solum est obedientia religionis, in qua plures sub uno capite Christum representantes congregantur; ergo inde probari non potest esse consilium extra hunc statum obedientiam alicui promittere; imo neque esse bonum aut tutum, quia tunc non potest assumi aliquis tanquam Christi vices gerens, ut ei obedientia promittatur; nullus enim potest in Ecclesia vices Christi gerere, qui auctoritate et potestate publica non sit ad tale munus destinatus, quod in praesenti non servatur, sed solum privato iudicio ac voluntate eligitur persona, cui talis promissio fit. Et ob eandem causam non videtur tuta talis promissio, cum solo privato iudicio, et non aliqua publica approbatione nitatur; non est ergo haec obedientia apta materia, ut per tale votum Deo consecretur.

23. *Obedientia simplex est honesta et laudabilis.* — Nihilominus dicendum est etiam hanc promissionem ex suo genere optimam esse, si cum debitis circumstantiis fiat. Hoc enim satis persuadet Ecclesiae consuetudo; solet enim saepe tale votum fieri a viris piis extra religiosum statum, quod iudicio omnium prudentum laudabile est, et, per se loquendo, obligat. Et licet ad proprium statum religiosum necessaria sit Ecclesiae approbatio specialis, ut l. 2 ostendimus, non tamen esse ne-

cessariam ad omnem vivendi modum participantem seu imitantem aliquo modo illum statum, aperte sentit Cajetan. 2. 2, quaest. 188, art. 1; et Navar., comment. 1 de Regul. Unde fit ut saepe in aliquo vivendi modo, vel ab aliquibus personis emittantur tria vota, paupertatis, castitatis et obedientiae, sine speciali approbatione Ecclesiae, quae nihilominus vera sunt et valida, licet pure simplicia, ut Navar. etiam, dicto comment. 1 de Regul., saepius docet. Quocirca omnia, quae de obedientiae honestate diximus, ad hoc simplex votum applicari possunt; nam etiam tale votum fit homini ut vicem Dei tenenti, vel e contrario fit Deo, ut homo nomine ipsius praecipiat quae ad majus animae bonum expedire iudicantur.

24. *Respectu cujus personae fiat convenientius haec simplex obedientia.* — Neque ad hoc necessarium est ut talis persona potestatem aliquam ab Ecclesia habeat, quia non per potestatem jurisdictionis, sed per potestatem dominativam praecceptura est, quam potestatem ab ipsomet vovente privatim accipere potest. Neque est etiam necessarium ut habeat aliquam publicam seu authenticam approbationem, quia tale etiam votum non est publicum, sed privatum. Satis ergo est quod prudenti iudicio, sive morali probabilitate, talis persona apta et habilis existimetur, ut ei possit aliquis curam animae suae per specialem obedientiam committere. Regulariter autem tale votum securius fit respectu alicujus, qui pastorem curam in Ecclesia habet, ut si secularis quispiam suo Episcopo specialem obedientiam voveat, vel alicui Praelato alicujus approbatae religionis; vel fieri etiam potest parochi aut discreto confessori; quamquam tunc securius fortasse erit votum facere respectu hujus vel illius personae in individuo, cujus virtus et prudentia probata esse posset, quam generatim respectu cujuscumque confessoris. Denique hic non descendimus ad particulares circumstantias, ex quibus in quocumque voto potest aliquando esse periculum; satis ergo est, quod actus, ex se ac prudenter factus, bonus ac religiosus sit.